Kan de HPV-zelftest voor een hogere screeningsgraad naar baarmoederhalskanker zorgen in de eerste lijn: een pilootstudie

Haio: VANNIEUWENHUYSE Valérie , KUL
Promotor: VANKRUNKELSVEN Patrik , KUL
Praktijkopleider: Anderson Pieter , VAN DE PUTTE Anja

Context: Een georganiseerde screening aan de hand van driejaarlijkse uitstrijkjes heeft voor een sterke daling in de incidentie van baarmoederhalskanker gezorgd. Tot op heden laat slechts 61% van de Belgische vrouwen zich screenen. De huidige screening is gebaseerd op het cytopathische effect van HPV op de cellen van de overgangszone van de baarmoederhals opgespoord door middel van cytologisch onderzoek met een uitstrijkje. Een nieuwe onderzoeksmethode, namelijk de HPV zelftest, spoort het Humaan Papilloma Virus (HPV) rechtstreeks op. Dit is het virus dat verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van baarmoederhalskanker. De HPV-zelftest kan door de vrouw, in de thuissituatie, zelf worden afgenomen. Indien het staal geen sporen van het HPV virus bevat, hoeft geen uitstrijkje afgenomen te worden en kan men 5 jaar wachten voor een volgende HPV-zelftest.

Onderzoeksvraag: Verhoogt het aanbieden van de HPV-zelftest aan non-responders in de huisartspraktijk de participatie in baarmoederhalsscreening? Hoe wordt deze nieuwe HPV-zelftest bij de vrouwen onthaald?

Methode: 7 huisartsen, verspreid over 3 groepspraktijken in regio Zottegem, bieden gedurende 4 maanden elke vrouw tussen de 30 en 65 jaar waarbij het laatste uitstrijkje langer dan 3 jaar geleden was, een advies om een uitstrijkje te laten nemen of een HPV-zelftest aan. De vrouwen werden ad random in 1 van de 2 onderzoeksgroepen verdeeld. De uitstrijkjesgroep werd aangeraden om een afspraak te maken bij de huisarts of gynaecoloog voor de afname van een uitstrijkje. De HPV-zelftestgroep kreeg een gratis HPV-zelftest mee met de nodige informatie. Ze werden aangespoord om deze test thuis af te nemen en terug te brengen naar de praktijk. Alle vrouwen kregen ook een anonieme enquête met 10 vragen peilend naar algemene kenmerken en ervaringen. De responsiegraad tussen beide onderzoeksgroepen werd vergeleken.

Resultaten: 25 vrouwen namen deel aan de studie. In beide onderzoeksgroepen was de responsiegraad hoog. In de uitstrijkjesgroep liet 83,33% een uitstrijkje afnemen, in de HPV-zelftestgroep was dit respectievelijk 84,61%. De HPV-zelftest werd als een gemakkelijke, pijnloze test beschouwd. Een significante meerderheid ($p<0.05$) van de deelnemende vrouwen gaf de voorkeur aan deze nieuwe HPV-screeningsmethode boven de klassieke uitstrijkjes.

Conclusie: Deze pilootstudie toonde een gelijke, hoge responsiegraad tussen de uitstrijkjes- en HPV-zelftestgroep aan bij non-responders. Beide groepen scoorden hoger dan de huidige Belgische screeningsgraad (61%). Naast een oproepbrief, lijkt de persoonlijke aanpak van de huisarts een sterk wapen te zijn om de responsiegraad bij non-responders te verhogen. Het actief opsporen van non-responders en voor deze groep de huisarts inschakelen, zou op een systematische manier moeten uitgewerkt worden. Daarnaast wordt de HP-zelftest aanschouwd als een niet-pijnlijke en gemakkelijk uitvoerbare test. De deelnemende vrouwen onthaalden de HPV-zelftest positief en een significante meerderheid gaf de voorkeur aan deze nieuwe HPV-screeningsmethode boven de klassieke uitstrijkjes. Deze studie toont een grote aanvaarding van de HPV-zelftest en de belangrijke rol die huisartsen bij non-responders kan spelen.